

FORBRUKERTILSYNET

8 aktuelle krav forbrukerlovgivningen stiller til markedsføring av skole- og barnehagefotografering

1. Forbrukeren må få en forhåndsvisning av bildene før de bestilles.

Forbrukeren skal presenteres varens viktigste egenskaper før avtaleinngåelse, jf. angrl. § 8 (1a). En av de viktigste egenskapene til et portrettfoto eller en skolekatalog er hvordan det ser ut.

Forbrukeren må derfor få en forhåndsvisning av bildene *før* bestilling og *før* forbrukeren forpliktes av en kjøpsavtale.

2. Den næringsdrivende skal påse at forbrukeren uttrykkelig erkjenner at bestillingen medfører en forpliktelse til å betale

Dette følger av angrl. §16 (2). Dersom bestillingen er utformet slik at forbrukeren ikke får med seg at den er forpliktende, blir forbrukeren ikke bundet av avtalen eller bestillingen. Utføres bestillingen ved å aktivere en knapp eller annen funksjon skal knappen eller funksjonen være merket på en lett leselig måte med «bestilling med forpliktelse til å betale» eller tilsvarende.

3. Den næringsdrivende skal i tydelig og i fremhevet form gjøre forbrukeren oppmerksom på opplysningene fastsatt i angrl. [§ 8](#) første ledd bokstav a og e umiddelbart før forbrukeren foretar bestillingen

Dette følger av angrl. § 16 (1). Det vil i praksis si at forbrukeren i nærheten av bestillingsknappen skal få *klar* og *fremhevet* informasjon om varens/pakkens viktigste egenskaper, herunder pakkens komposisjon, en forhåndsvisning av bildene, antall og størrelsen på bildene mv., samt den samlede prisen forbrukeren må betale. Det vil ikke være tilstrekkelig å vise til denne informasjonen i en lenke.

1. Den næringsdrivende skal ikke uten etter avtale sende forbrukeren en bildepakke med krav om betaling.

Dette er per definisjon et negativt salg, og er forbudt etter markedsføringsloven § 11. Forbrukeren er ikke forpliktet til å returnere eller betale for bildepakker som er sendt i strid med mfl. § 11. Merk at dersom bestillingsknappen ikke er godt nok merket vil ikke forbrukeren være bundet av avtalen, jf. krav 3, og den næringsdrivende vil ikke kunne kreve betaling for utsendte varer. Det foreligger også et negativt salg i de tilfeller den næringsdrivende uten etter avtale sender en bildepakke til gratis og uforpliktende gjennomsyn, men der forbrukeren kreves betalt for ikke-returnerte bilder. En forbruker kan ikke ved passivitet bindes til en avtale han ikke har hatt til hensikt å inngå.

2. Det er forbudt å legge en faktura, eller et lignende dokument som oppfordrer til betaling, ved en bildepakke når det gir forbrukeren inntrykk av at den er bestilt uten at det er tilfelle.

En bildepakke som sendes uoppfordret og som kun er ment som et tilbud, men der det er vedlagt faktura uten at denne er *klart* merket med at det er frivillig å betale, er forbudt etter forskrift om urimelig handelspraksis punkt 21. En slik faktura er egnet til å endre forbrukeres økonomiske atferd slik at de treffer beslutninger de ellers ikke ville truffet. Purringer på slike fakturaer vil kunne anses som aggressiv handelspraksis, og være forbudt etter mfl. § 9.

3. Den næringsdrivende kan ikke direkte oppfordre mindreårige til å kjøpe bilder, eller oppfordre dem til å be sine foreldre kjøpe bilder.

Dette følger av mfl. § 20 (2). Forbrukerombudet fraråder kommunikasjon med foreldrene gjennom den mindreårige, da det er en svært lav terskel for at det anses som en oppfordring til den mindreårige om å be sine foreldre kjøpe bildene, såkalt maseoppfordring. Den næringsdrivende kan under ingen omstendigheter forplikte foreldre og foresatte ved å forhøre seg med barna om de ønsker en bildepakke hjemsendt, eksempelvis ved at barna skriver seg opp på en liste. Foreldrene bør kontaktes direkte.

1. Den næringsdrivende kan ikke gjøre en avtale inngått med mindreårig gjeldende dersom den næringsdrivende etter forholdene ikke var så aktsom som han burde være.

Avtaler inngått med mindreårige er i utgangspunktet ugyldige, jf. vergemålsloven (vgml.) §9. Den næringsdrivende kan allikevel gjøre avtalen gjeldende dersom han var så aktsom som han burde være etter forholdene, jf. vgml. § 14. Hvis den

næringsdrivende legger til rette for at mindreårige enkelt kan bestille bildene på egenhånd, eksempelvis ved å gjøre innloggingsinformasjon tilgjengelig ved å be barna overbringe den til foreldrene, eller ved at de skriver seg opp på en liste, vil det kunne anses som uaktsomt og medføre at avtalen ikke kan gjøres gjeldende.

2. Den næringsdrivende må påse at personopplysningsloven følges.

Et portrett er en personopplysning. For å kunne ta et bilde og bruke det lovlig, eksempelvis i en skolekatalog må et samtykke innhentes på forhånd enten av foresatte dersom eleven er mindreårig, eller av eleven selv. En skole eller barnehage kan ikke gi et samtykke til at det blir tatt bilder på vegne av elevene. Datatilsynet fører tilsyn med personopplysningsloven. Forbrukerombudet oppfordrer de næringsdrivende til å kontakte Datatilsynet for å være sikre på at regelverket følges. Se www.datatilsynet.no for mer informasjon.

Avsluttende merknader

Sanksjoner ved brudd på angrerettlovens og markedsføringslovens bestemmelser

Vi gjør bransjen oppmerksom på at angrerettloven § 42 og markedsføringsloven § 40 gir Forbrukerombudet og Markedsrådet hjemmel til å legge ned forbud mot handlinger i strid med bestemmelsene i angrerettloven og markedsføringsloven kapittel 1 til 5. I forbindelse med at det fattes et slikt forbudsvedtak skal det som hovedregel fastsettes en tvangsmulkt, jf. angrl. § 42 fjerde ledd og mfl. § 42.

Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av angrl. § 8 første og tredje ledd, § 16 første og annet ledd, som enten anses som vesentlig eller har skjedd gjentatte ganger, kan det fastsettes et overtredelsesgebyr etter angrl. § 42 femte ledd. Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av mfl. § 11, som enten anses som vesentlig eller har skjedd gjentatt, kan det fastsettes et overtredelsesgebyr etter mfl. § 43.